

Departementet for Fiskeri og Fangst

Sendt pr. e-mail til APN@nanoq.gl
c.c. jepa@nanoq.gl, thra@nanoq.gl.

Nuuk, den 24. januar 2024
Brev nr. D24-1066
Sagsnr. S23-389

Høringssvar på forslag til ny fiskerilov

Grønlands Erhverv (GE) takker for muligheden for at kunne deltage i høringen til forslaget til ny fiskerilov og har følgende bemærkninger hertil.

Vi hæfter os ved en række positive tiltag og hensigter. Både social og biologisk bæredygtighed nævnes som mål, men det er svært at se sammenhængen i praksis. GE finder det dog relevant, at:

- Der foreslås indført IOK i andre typer af fiskeri end rejsefiskeriet (og en anerkendelse af værdien af IOK generelt)
- Der ønskes åbnet for, at pensionskasser kan være medfinansierende i fiskeriet. (Dog savner vi en konkret stillingtagen til, om dette også stemmer med de faktiske forhold i finansmarkedet og hos pensionskasserne, i særdeleshed SISA)
- Der foreslås øget adgang til produktion ombord. Dette skal afvejes mod, at der vil være behov for store investeringer i flåden samt, at der vil være tab af arbejdspladser på land.

Vi anerkender desuden, at en række af principperne fra fiskerikommissionen findes i forslaget, men vil gerne udtrykke bekymring over, at anbefalingerne ikke følges, fx i forhold til overgangsperioder, %-satser for ejerskab m.v.

Erhvervslivets rolle.

Der gives i forslaget udtryk for, at man fra Naalakkersuisuts side lægger vægt på at inddrage relevante parter i udarbejdelsen af forslaget, herunder det grønlandske fiskerierhverv.

Dette efterlyser vi fortsat, bl.a. fordi departementet har afvist at give Grønlands Erhverv aktindsigt i de beregninger, der skulle dokumentere, at forslaget vil få en positiv og bæredygtig økonomisk effekt – både på kort og lang sigt. Der er tale om Grønlands største og vigtigste erhverv, og at sætte det i risiko bør have den højeste detaljegrad i forhold til beregninger, risikovurderinger og inddragelse.

Det er altafgørende, at der skabes fuld transparens om dels lovens beregningsgrundlag, dels den samfundsøkonomiske konsekvens og dels konsekvenserne, hvis forudsætningerne ikke holder.

Fiskeriet er for stor og vigtig en industri i forhold til indtægter, afgifter, eksport og arbejdspladser til at der kan lovgives uden et grundigt og transparent grundlag herfor. Med andre ord skal politikerne og interessenterne have mulighed for at kende konsekvenserne af loven. Med den meget begrænsede adgang til at kunne opnå indblik i beregningerne, som vi har haft, kan det desuden virke som om, man lovgiver ud fra en række "best case" scenarier og ikke forholder sig til, hvad der evt. måtte være af konsekvenser, hvis forudsætningerne ikke holder.

Forudsætningen om transparens som et af målene med lovgivningen undergraves af, at loven giver Naalakkersuisut mulighed for at udstede op til 36 bekendtgørelser (mod i dag 28, hvilket fortsat er et højt antal).

Dette antal er for det første én på dette område uhensigtsmæssig fordeling af magten mellem Naalakkersuisut og Inatsisartut, hvor der gives Naalakkersuisut mulighed for at vedtage et omfattende antal reguleringer, som ikke undergår parlamentarisk behandling.

Høringerne er i disse tilfælde de eneste retssikkerhedsredskaber, der kan holde kontrol med Naalakkersuisuts regeludstedelse på dette område.

Lovforslagets hovedbegrundelse.

Den væsentligste hensigt med forslaget er at ville sprede kvoterne til flere aktører. Det fremgår af forslaget, at denne spredning i en given tidsperiode efter vedtagelsen vil betyde et fald i indtægterne fra fiskeriet. Det synes ikke dokumenteret, hvad den langsigtede effekt bliver. Se hertil vores bemærkninger om at best case scenarie betragtninger, manglende risikovurdering og manglende aktindsigt i tallene.

Lovforslaget synes ikke at forholde sig til markedernes egen-regulering og muligheden, eller mangel på samme, for en forsvarlig finansiering af denne kvotespredning. Faktisk sætter loven nye begrænsninger for finansiering, fx ved at sidestille pant med ejerskab m.fl.

Grønland er ikke tjent med et for tyndt og økonomisk ustabil fiskeri, hvilket lovforslaget til dels også erkender, idet det fremgår af bemærkningerne, at det konsoliderede fiskeri er det bedst indtjenende for landet.

De aktører, der må formodes at have interesse i at kunne indgå i fiskeriet, synes at have en egenkapital mellem 10 og 50 mio. DKK. Skal et fartøj til fx 250 mio. DKK (45m fartøj) finansieres, skal der forventeligt være en egenkapital på 30-40 % af lånesummen, hvilket gør, at de omtalte selskaber vil være afhængige af at skulle bygge/finansiere yderligere egenkapital, før der kan ske de tilsigtede tilføjelser og udskiftninger til flåden.

Dette forsinker enten den forventede positive effekt af lovforslaget med adskillige år, og/eller sætter den i risiko for slet ikke at kunne gennemføres. Vi noterer os, at der grundet lovforslagets krav til ejerskab og regler om sikkerhedsstillelse ikke er mulighed for, at de selskaber, der skal afgive kvoter og/eller, som er stærkt likvide, kan yde sælgerlån.

Grønland mangler arbejdskraft, og det kan derfor fortolkes således, at lovforslaget har til hensigt at nedlægge arbejdspladser i stort omfang for at tilvejebringe arbejdskraft til andre industrier. Dette er dog ikke en handling, der kan gøres uden konkrete planer og konsekvensberegninger.

I praksis vil ikke alle opsagte medarbejdere kunne komme i beskæftigelse, hvilket vil lægge et yderligere pres på de offentlige finanser, som også skal bæres af gevinsten ved lovforslaget. Læg hertil en række andre samfundsrelaterede konsekvenser, som kommunernes økonomier, manglen på boliger m.m.

Lovforslagets konsekvenser.

Ekspropriation.

Den aftale om kvoterne, der foreligger i dag, og som Naalakkersuisut med lovforslaget ændrer forudsætningerne for, statuerer et ejerskab for de rederier, der er omfattet af aftalen.

Det medfører, at hvis lovforslaget vedtages, så vil de rettigheder, som rederierne har, blive eksproprieret.

En ekspropriation kan i henhold til Grundloven § 73 kun foretages, hvis almenvellet kræver det, kun hvis det sker i henhold til lov, og mod fuldstændig erstatning.

Der er ikke fra Naalakkersuisuts side påvist nogen omstændighed, der skulle bevise, at samfundets "ve og vel" (reference til "almenvellet") skulle "kræve" en lovændring som den foreliggende. Snarere tværtimod, da samfundet jo netop bliver fattigere samlet set, mens loven evt. vil berige enkelte aktører, der gives en adgang til fiskeriet.

At ændringen sker ved lov, er en nødvendig men ikke tilstrækkelig betingelse, der skal opfyldes for at lovliggøre et indgreb som det foreliggende.

Endelig og ikke mindst skal der ydes en godtgørelse til de enheder – være sig virksomheder eller personer – der mister ejendomsretten til det eksproprierede og dermed værdien i dette.

Bemærkningernes forsøg på at behandle begrebet ekspropriation og omgå det med henvisning til en overgangsperiode på 10 år synes ikke at have hjemmel i praksis. Emnet er bl.a. behandlet i Fiskerikommissionens betænkning, der arbejder med en længere periode, ligesom praksis fra Skandinavien omtaler min. 25 år.

At "tilbyde" en godtgørelse af en størrelse, som foreslået i lovforslaget, er helt utilstrækkeligt i forhold til værdien af det eksproprierede og i forhold til konsekvenserne af ekspropriationen i øvrigt.

Naalakkersuisut må forvente, som det også anføres i bemærkningerne til loven, at dem, der vil lide tab som følge af forslaget, hvis det vedtages, vil anlægge retssager imod Naalakkersuisut i form af anerkendelsessøgsmål, som efterfølgende vil kunne anvendes som grundlag for et fuldbyrdelsessøgsmål.

Forslaget vil derfor risikere i mere end én henseende at "bombe" det grønlandske fiskeri tilbage til en lignende situation, som den, der herskede i 1980'erne.

De umiddelbare økonomiske konsekvenser af lovforslaget.

Da det ikke har været muligt at få brugbar indsigt i de økonomiske beregninger, som ligger til grund for tallene i bemærkningerne, kan der være frygt for at disse konsekvensberegninger ikke foreligger. Vi vil her udtrykke en reel bekymring for at departementet ikke har konsekvensberegnet betydningen af – som forudsat – et fald i TAC'en, hvis forslaget vedtages.

En situation, som departementet næppe kan være blind for, når det af side 5 i bemærkningerne til forslaget fremgår, at analyser har vist, at man får det største udbytte, når fiskeriet sker ved "den største koncentration af fartøjer, og at en spredning af fiskeriet på flere fartøjer vil medføre en forringelse...".

GE læser dette som en erkendelse fra departementets side af, at større enheder vil bibringe samfundet det største udbytte. Ud fra et samfundsøkonomiske synspunkt er der derfor ikke belæg for at indføre en lovgivning, som – i mangel af anden dokumentation – vil forringe samfundsøkonomien, når man på denne måde griber ind overfor det effektive fiskeri i dag.

Der mangler transparens omkring Royal Greenland og den krydssubsidiering, der foregår i selskabet, og hvordan de mere samfundspålagte opgaver finansieres. GE finder det derfor problematisk og konkurrenceforvridende, at RG gives fordele i loven og undtages kravene om kvotelofter m.v.

GE efterlyser forklaringen på, hvorfor dette sker, samt at der arbejdes for en øget transparens og regulering af aktiviteten, hvis man via loven vælger at give denne form for særfordele. Vi anerkender, at der kan være vægtige grunde hertil ud fra forskellige samfundsrelaterede betragtninger, men i så fald stiger kravet til regulering og kontrol og ikke mindst transparens.

Vi er desuden af den opfattelse, at samfundet på ingen måde er tjent med, at Royal Greenland's konkurrenceevne svækkes eller sættes i risiko ved at påføre selskabet opgaver og omkostninger, der ikke er en naturlig følge af selskabets virke.

GE hæfter sig ved, at der er tale om en singulær lovgivning, der kun rammer én virksomhed, Polar Seafood Greenland. GE efterlyser hensynet til konsekvenserne heraf for arbejdspladserne, adgangen til kapital samt værdien af geninvesteringer, som Polar Seafood Greenland har foretaget i sin levetid.

Pengene er blevet i Grønland og arbejder for Grønland igennem lokale engagementer, arbejdspladser og ikke mindst skattebetalinger.

Når konsekvenserne af lovforslaget bliver kendt, vil det skabe usikkerhed i mange arbejdstagerfamilier – ikke mindst, når de økonomiske konjunkturer skifter retning. GE ser med bekymring på, at man forfordeler selskaber, laver singulær lovgivning målrettet enkeltvirksomheder og undtager offentligt ejede selskaber fra lovgivningen.

Endelig finder GE bestemmelsen om, at søskendes respektive kvoter skal ses som én samlet kvote for det første for værende et brud på, at vi alle er selvstændige juridiske og formueretlige individer med de dertil hørende rettigheder og ansvar, som ikke bør påvirkes af den genetiske tilfældighed at være søskende.

Reguleringen heraf tager udgangspunkt i at skulle tage højde for, at søskende ikke spekulerer i at omgå grænserne for kvoterne ved hver enkelt at investere i kvoterne for derved at omgå kvotegrænserne.

Lovforslaget forudsætter dermed at alle søskendeforhold er af en sådan karakter, at søskende altid kan og vil samarbejde om at omgå kvotestørrelserne, hvilket der generelt ikke er belæg for, når man med reglen rammer alle søskendeforhold over en bred kam.

GE indstiller derfor til, at dette lovinitiativ tages ud af forslaget, måtte man beslutte at fastholde fremsættelsen af det.

Det er på ovennævnte baggrund GE's anbefaling, at Naalakkersuisut genovervejer det stillede forslag på en sådan måde, at man ikke fremsætter lovforslag, der forringer den offentlige økonomi og risikerer at gøre det samme ved den lokale/regionale beskæftigelse.

Med venlig hilsen

Christian Keldsen
Direktør